

ОДНОС МЕДИЈА У СРБИЈИ ПРЕМА ДИСКРИМИНАЦИЈИ

НОВЕМБАР 2018.

Улога медија у промовисању равноправности и смањивању дискриминације значајна је и веома комплексна. С једне стране, медији указују на дискриминацију и дискриминисане групе, а са друге, могу такође „емитовати“ предрасуде и стереотипе или, чак, бити у улози дискриминатора. Комплексност односа институције Повереника за заштиту равноправности, медија и најшире јавности указује на потребу и значај истраживања ставова уредника/ца и новинара/ки о овим питањима.

Циљ истраживања је да (1) идентификује капацитете за извештавање и информисање јавности са фокусом на три области: (а) перцепцију и сензибилисаност новинара/ки за извештавање о феномену и случајевима дискриминације, (б) ставове о дискриминацији и мерама за равноправност и заштиту од дискриминације и (в) новинарску праксу, као и да (2) понуди одговоре на који начин би требало унапредити и даље развијати сарадњу новинара и новинарки са повереницом и радом институције.

С обзиром на комплексност теме, примењена је квантитативна и квалитативна методологија. Осим анкете, урађени су интервјуи са најважнијим *стејкхолдерима* - лидерима новинарских удружења¹ и две фокус групе са уредницима/ама и новинарима/кама.

Анкетирано је 164 представника медија који су постстратификовани према врсти медија у којима раде, позицији коју заузимају, као и према полу и старосном добу. Према врсти медија, анкетом је обухваћено 48% новинара/ки из штампаних медија, 44% из електронских и 8% из новинских агенција. Удео новинара/ки јесте 54%, а уредника/ца 46%. Две трећине анкетираних чине жене (67%), а једну трећину мушкарци. Три четвртине испитаника је у старосној групи од 30 до 49 година. Сваки пети анкетирани старији је од 50 година, а млађи од 60. Подједнака је заступљеност (4%) старијих од 60 и млађих од 30 година. Истраживање је реализовано у периоду август-октобар 2018. године. Анкету и обраду података обавила је агенција „Фактор Плус“.

1. Перцепција дискриминације

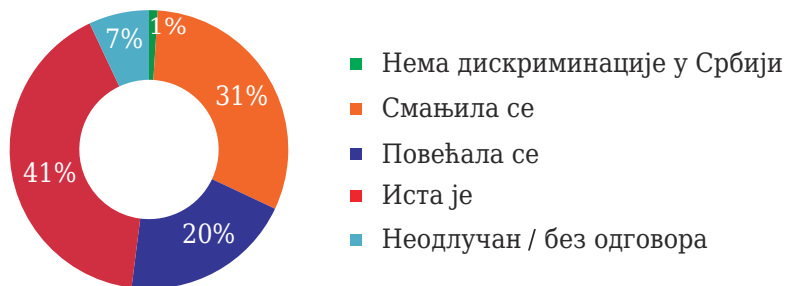
Перцепција или **опажање** је једна од основних когнитивних функција која представља сложен и активан процес тражења, одабирања, примања, обраде, организовања и тумачења разноврсних података и информација. Опажање је важан процес на основу којег се непосредно упознају релевантна својства појава и предмета у стварности. Опажање није просто и пасивно одражавање стварности, већ укључује повезивање података и информација са ранијим искуством, њихово категорисање и придавање значења. Опажање или перцепција је процес стицања, интерпретације, селекције и организације података и информација изазваних чулним надражајима.

1. Интервјуисани су представници Независног удружења новинара Србије (НУНС), Удружења новинара Србије (УНС), Регулаторног тела за електронске медије (РЕМ) и Асоцијације медија.

1.1. Распрострањеност дискриминације и говора мржње у Србији

Неке друштвене појаве, међу којима је и дискриминација, не подлежу прецизном мерењу. О обиму ових појава судимо на основу појединих показатеља или појединих процена. Новинаре/ке смо питали **за процену промена у погледу дискриминације у Србији**.

Сагласни су у процени да је дискриминација присутна и у Србији. Тек сваки стоти (1%) сматра да дискриминације нема у Србији. Значајна је, међутим, и њихова процена промена у погледу дискриминације.

Слика бр. 1: Перцепција дискриминације у Србији

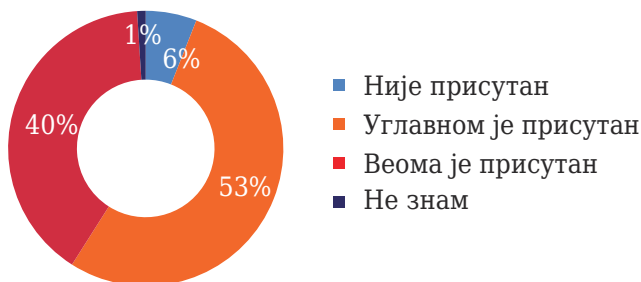
Највећи број новинара/ки сматра да нема промена у погледу дискриминације у Србији у последњих пет година. Међу онима који запажају промене, већина сматра да је дискриминација смањена. Не треба, међутим, потценити ни чињеницу да 20% испитаних сматра да је дискриминација у последњих пет година повећана.

Занимљиво је да уредници/це нешто неповољније процењују ситуацију у погледу дискриминације него новинари/ке. Две трећине уредника/ца сматра да је дискриминација остала иста или се повећала. Једна трећина новинара/ки процењује да је дискриминација смањена, за разлику од уредника/ца међу којима само нешто више од четвртине дели то мишљење.

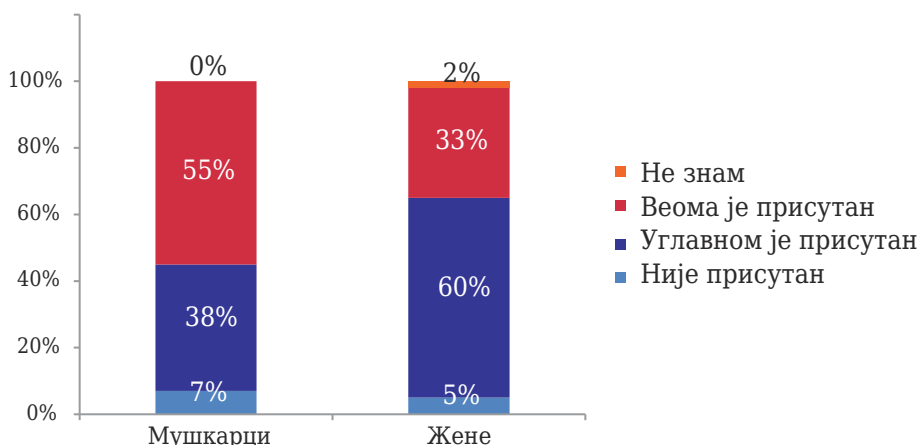
Значајно је уочити да постоје извесне разлике у перцепцији дискриминације међу новинарима из појединих врста медија. Новинари/ке из штампаних медија у знатно мањој мери сматрају да је дискриминација смањена него новинари/ке у електронским медијима. Половина новинара/ки из електронских медија дискриминацију види као исту или нешто повећану. За разлику од њих, две трећине новинара/ки из штампаних медија сматрају да је она остала иста или се, чак, повећала.

Новинари/ке у великој мери сматрају да у Србији постоји говор мржње. Тек шест процената (6%) сматра да га нема. Ипак, више је новинара/ки који сматрају да је говор мржње „углавном присутан” него оних који сматрају да је „веома присутан” у Србији.

Слика бр. 2: Перцепција говора мржње

Иако се значајније не разликују у перцепцији говора мржње, мушкарци и жене се ипак разликују када процењују степен заступљености. За жене је „углавном присутан”, а за мушкарце „веома присутан”.

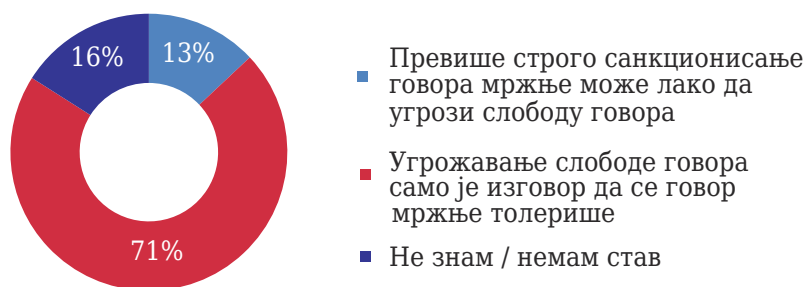
Слика бр. 3: Перцепција говора мржње према полу

Новинари/ке у електронским медијима (47%) и агенцијама (43%) критичнији су према говору мржње и сматрају у већој мери да је он веома присутан у медијима него што то изгледа новинарима/кама у штампаним медијима (33%).

И уредници/це (91%) и новинари/ке (95%) уочавају постојање говора мржње у Србији, али су и значајне разлике међу њима у оцени степена испољавања. За новинаре/ке говор мржње је „веома присутан” (44%), а за уреднике/це „углавном присутан” (55%). Сваки десети уредник / свака десета уредница сматра да у Србији нема говора мржње, док само два посто (2%) новинара/ки оцењује да говора мржње нема.

Већина новинара/ки ставља да треба санкционисати говор мржње. Они сматрају да не треба толерисати говор мржње под изговором да се тиме угрожава слобода говора. Новинарке су нешто неодлучније (17%) него новинари (13%). Постоје, мада у знатно мањем броју (13%), новинари/ке који се слажу са ставом да превисоко строго санкционисање говора мржње лако може да угрози слободу говора.

Значајно је, мада помало и изненађујуће, да релативно велики број новинара/ки (16%) нема став по овом, за новинарску професију, виталном питању.

Слика бр. 4: Став о санкционисању говора мржње

Говор мржње присутан је у медијима у Србији, свакодневно и интензивно се шири из ријалити програма и са страница таблоида. Расте и на друштвеним мрежама, најчешће на анонимним Twitter налозима. Медији преносе говор мржње, али га често има и у ауторским текстовима.

Из интервјуа са стејхолдерима

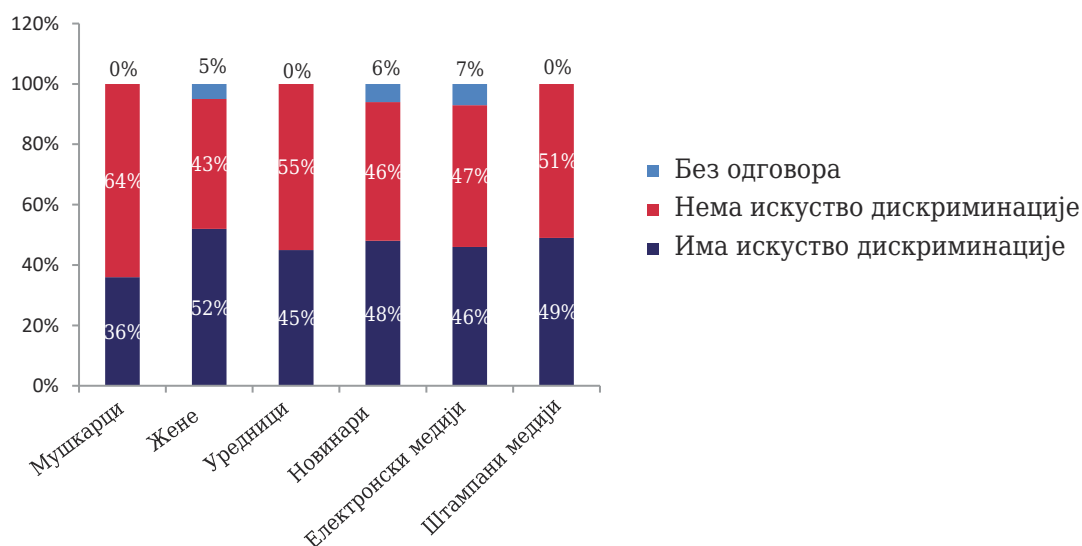
Значајније су разлике у погледу става о санкционисању говора мржње између новинара и новинарки, њихових позиција у медијима, као и према врсти медија у којима раде. Уредници/це су више забринуте да санкционисање говора мржње може утицати на ограничавање слободе говора (19%) него новинари/ке (8%). Новинари/ке су по овом питању више „уздржани“ (18%) него уредници/це (13%).

У штампаним медијима се више страхује (22%) да превише строго санкционисање говора мржње лако може да угрози слободу говора него у електронским медијима (6%). С друге стране, у електронским медијима је знатно већи удео новинара/ки (24%) без става по овом питању него у штампаним.

За перцепцију дискриминације од значаја је и непосредно искуство, односно, непосредна изложеност дискриминацији. Због тога је постављено питање да ли су новинари/ке или њима блиске особе биле изложене дискриминацији по основу неког личног својства.

Половина новинара/ки нема лично искуство - ни они, ни њима блиске особе, нису били изложени дискриминацији.

Лична својства оних који имају непосредно искуство јесу пол или родни идентитет (19%), верско или политичко убеђење (18%), старосно доба (10%), брачни и породични статус (10%), имовно стање (10%). Дискриминација по осталим личним својствима има релативно ниску заступљеност (испод 5%) у личном искуству новинара/ки.

Слика бр. 5: Изложеност дискриминацији

Мушкарци сматрају да су у мањој мери изложени дискриминацији (64%) него жене (43%). Разликују се и по заступљености појединих личних својстава. Мушкарци процењују да су највише дискриминисани по основу верског или политичког убеђења (18%), а жене по основу пола или родног идентитета (24%), брачног и породичног статуса (17%) и по основу старосног доба (13%).

Такође, разлике постоје по питању личног својства као основа за дискриминацију међу новинарима/кама из различитих врста медија. **У електронским медијима је на првом месту верско или политичко убеђење (21%), а у штампаним пол или родни идентитет (24%), као и брачни и породични статус (19%).** Занимљиво је и да новинари/ке у већој мери имају искуство, тј. сматрају да су били иложени дискриминацији (54%) него уредници/це (45%).

1.2. Сензибилисаност на дискриминацију

За процену осетљивости на дискриминацију коришћена је серија тврдњи у којима је у највећем броју исказано дискриминаторно понашање по различитим личним својствима, али и мањи број случајева који не представљају акт дискриминације. Од анкетираних је тражено да искажу да ли се слажу са наведним тврдњама.

Тврдња	Проценат (%) сагласности
Веома висок степен сагласности	
Послодавац који запослену жену након породилског одсуства распоређује на хијерархијски ниже радно место, јер сматра да због малог детета неће бити у могућности да одговори обавезама на послу који је раније радила	99%
Продавац који неће да запосли Рома јер сматра да ће изгубити муштерије	98%
Факултет који не жели особи која је променила пол да изда нову диплому на ново име	96%
Стоматолог који одбија да пружи услугу особи која живи са ХИВ-ом/АИДС-ом	95%
Физички напад на учеснике Параде поноса	93%
Када шеф при сваком сусрету грли запослену, упркос њеном противљењу, и нуди јој заједнички одлазак на службено путовање ради провода	90%
Висок степен сагласности	
Послодавац који у интервјуу за посао млађу женску особу пита о плановима у вези са проширењем породице	88%
Ако банка пропише да сви клијенти старији од 65 година аутоматски губе право на минус на текућем рачуну	88%
Приватна ординација која даје оглас да тражи особу до 35 година за посао медицинске сестре	86%

Када директор фирме казни једног од пет запослених у сектору који касни са подношењем годишњег извештаја зато што му баш тај запослени није симпатичан јер много прича	82%
Када колеге на послу константно омаловажавају свог колегу јер је отворено критиковао правац у коме се креће пословање предузећа у ком су запослени	80%
Осредња сагласност	
Када службеница општинске управе преко реда прима познанике, док остали чекају у реду	75%
То што су хотели у Србији за српске држављане јефтинији, а скупљи за странце	62%
Послодавац који даје оглас да тражи особу која има положен возачки испит иако услови посла то не захтевају	60%

Слика бр. 6: Сензибилисаност (осетљивост) на дискриминацију

Може се рећи да су новинари/ке веома осетљиви (сензибилисани) на дискриминацију и да је препознају, са варијацијама у степену сагласности. Веома висок степен сагласности је испољен у односу на тврдње у којима се помиње полно и родно заснована дискриминација или дискриминација појединих група (Роми, ЛГБТ, особе које живе са ХИВ-ом и др.). Мања сагласност показана је у појединим случајевима који нису акт дискриминације.

Посебно је посматрано препознавање дискриминације појединих друштвених група. Анкетирани су оцењивали на петостепеној скали у којој мери су у Србији, према њиховом мишљењу, наведене групе стављене у неравноправан положај, односно дискриминисане у односу на друге.

Тако анкетирани издвајају по степену дискриминисаности „много“ следеће групе: особе са интелектуалним потешкоћама - менталним сметњама (86%), особе са физичким инвалидитетом (85%), сиромашне особе (84%), Роми (73%), особе које живе са ХИВ/АИДС-ом (63%), старије особе (63%), жене (60%) и ЛГБТ популацију (50%).

Тврдња	Нимало	Мало	Много	Неодлучан
Особе са интелектуалним потешкоћама - менталним сметњама	1,2	7,3	86,0	5,5
Сиромашне особе	1,8	6,1	84,2	7,9
Особе са физичким инвалидитетом		11,0	84,7	4,3
Роми	1,2	17,7	72,6	8,5
Старије особе		16,5	62,8	20,7
Особе са ХИВ/АИДС-ом	3,0	12,2	62,8	22,0
Жене	7,3	28,0	60,3	4,3
ЛГБТ популација	8,5	15,2	50,0	26,2
Особе другачијих политичких уверења	1,2	22,6	45,1	31,1
Мигранти	18,3	16,5	40,2	25,0

Албанци	21,3	14,6	42,1	22,0
Муслимани - Бошњаци	29,9	15,9	28,0	26,2
Верске мањине	25,6	22,6	28,7	23,2
Срби	48,8	9,1	18,9	23,2
Хрвати	38,4	16,5	14,7	30,5
Јевреји	38,4	20,7	9,1	31,7
Мађари	39,6	26,2	3,6	30,5

Слика бр. 7: Перцепција дискриминације појединих друштвених група (у %)

У релативно великој мери се искључује и постојање дискриминације етничких група/националних мањина. Исто тако, седам процената (7%) новинара/ки сматра да жене нису уопште дискриминисане, а 28% мисли да су жене „мало“ дискриминисане. Слично је и са ЛГБТ популацијом, где 8,5% анкетираних сматра да припадници ове популације нису уопште дискриминисани.

Анкетирани су оцењивали и у којој мери је у појединим областима друштвеног живота присутна дискриминација и неравноправни однос према појединцима из појединих друштвених група.

За новинаре/ке је дискриминација најзаступљенија у области запошљавања, рада и напредовања у каријери (77%), као и политичког деловања (54%). Само четири процента (4%) новинара/ки сматра да нема дискриминације у области рада, запошљавања и напредовања у каријери.

Релативно висок обим дискриминације, према њиховој оцени, присутан је у здравству (60%), образовању и стручном усавршавању (51%) и социјалној заштити (43%). Нешто нижу заступљеност дискриминације новинари виде у области културе (37%), пружању јавних услуга и спорту (24%).

Занимљиво је да 10% испитаних сматра да у медијима и јавном информисању нема дискриминације, док сваки други наводи да је има. Два пута је мање оних који сматрају да има „много“ дискриминације (15%) од оних који су умеренији и сматрају да је изражена у нешто мањем обиму (35%).

Спорт, култура, медији и јавно информисање јесу области које највећи број новинара/ки оцењује као области без дискриминације.

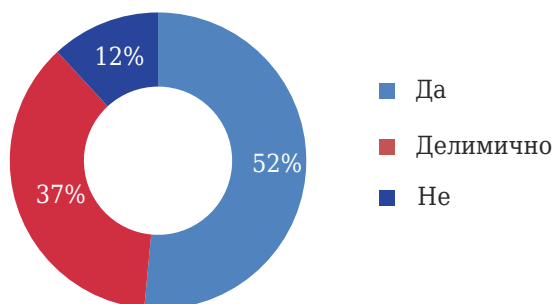

	Нимало	Мало	Много	Неодлучан
Запошљавање и рад, напредовање у каријери	3,7	14,6	77,4	4,3
Здравство	9,8	17,1	59,7	13,4
Политичко деловање	7,3	12,2	54,3	26,2
Образовање и стручно усавршавање	9,8	21,3	51,0	17,7
Медији и јавно информисање	11,0	18,9	50,0	20,1
Социјална заштита	6,1	23,2	43,3	27,4
Култура	15,9	28,7	36,6	18,9
Пружање јавних услуга	9,1	26,8	35,4	28,7
Спорт	20,1	28,0	23,8	28,0

Слика бр. 8: Области дискриминације (у %)

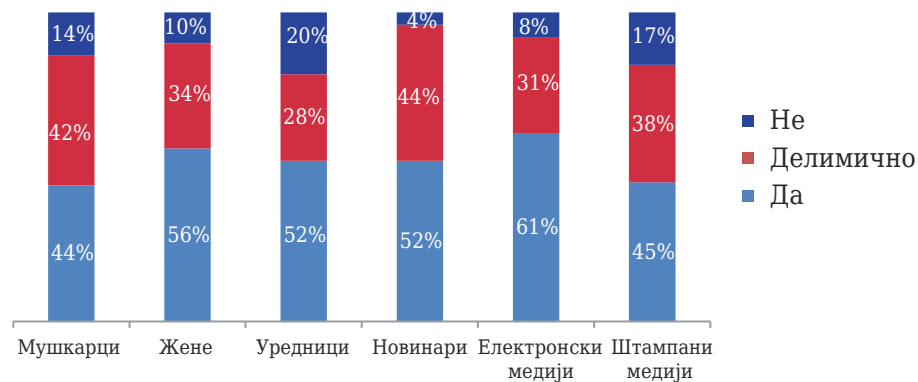
1.3. Перцепција правне регулације

За укупну перцепцију дискриминације од значаја је и став о правном санкционисању дискриминаторног понашања. Због тога је новинарима/кама постављено и питање о правној регулацији и санкционисању дискриминације.

Слика бр. 9: Да ли је дискриминација у Србији законом забрањена?

Половина анкетираних сматра да је дискриминација правно регулисана, односно, законом забрањена. Нешто више од трећине је става да је то учињено само делимично и да треба и даље унапређивати антидискриминаторно законодавство, док сваки осми анкетирани сматра да дискриминација није забрањена законом. **То практично значи да је скоро 90% анкетираних упознато са чињеницом да је дискриминација законом забрањена и да је дискриминаторно понашање кажњиво.**

Слика бр. 10: Став о забрани дискриминације у Србији

Занимљиво је да су новинари/ке боље упознати/те са забраном дискриминације од уредника/ца, а такав је случај и са врстом медија, јер су у електронским боље упознати за правном регулацијом дискриминације, од новинара/ки у штампаним медијима.

Новинари/ке имају веома критички став по питању санкционисања дискриминације. Највећи број (78%) сматра да се дискриминација само делимично кажњава, односно, да се санкције селективно примењују, док 17% сматра да се уопште не кажњава. Најкритичнији у оцени јесу жене и новинари/ке у штампаним медијима. Нешто више од једне петине сматра да се дискриминација уопште не кажњава, односно, да се санкције не примењују.

2. Ставови о дискриминацији и посебним мерама за дискриминисане групе

Став новинара/ки о равноправности и мерама за стварање једнаких могућности посматра се преко степена сагласности са тврдњама у којима су исказане ове мере.

Тврдња	Не слаже се	Неодлучан	Слаже се
Особама са инвалидитетом требало би обезбедити несметан приступ у све државне зграде, без обзира на трошкове које би сносиле државне институције	2%	3%	95%
Насиље над женама је велики друштвени проблем, не сме да се оправдава и сви треба да га спречавају	2%	6%	92%
Треба повећати издвајање буџетских средстава како би се омогућило да припадници националних мањина остваре пуну равноправност	13%	27%	60%
Законом треба обавезати послодавце да морају да запосле одређен број грађана/ки, припадника/ца појединих друштвених група	20%	20%	60%
Припадници неких друштвених група (особе са инвалидитетом, Роми, етничке мањине и сл.) треба приликом уписа у средње школе и на факултете да имају одређене погодности	26%	18%	56%
Родно сензитиван језик је важан за поштовање жена	28%	23%	49%

Припадницима националних мањина требало би увек омогућити да се обраћају државним институцијама на сопственом језику, без обзира на трошкове које би сносиле државне институције	22%	34%	44%
Некада стичем утисак да је толеранција различитости отишла у другу крајност и да сада припадници мањина (етничких, сексуалних...) имају више права него већинска популација	50%	17%	33%
Овлашћења поверенице за заштиту равноправности су довољна за заштиту од дискриминације	60%	20%	20%

Слика бр. 11: Став о мерама за једнаке могућности

Анкетирани новинари/ке испољавају висок степен сагласности са мерама за стварање једнаких могућности за припаднике различитих маргинализованих група. Степен сагласности је у корелацији са перцепцијом изложености дискриминацији појединих друштвених група.

Тврдња	Не слаже се	Неодлучан	Слаже се
Степен заштите од дискриминације показује степен развијености друштва		7%	93%
Јавни радници и представници власти имају већу одговорност за дискриминаторно понашање или изјаве		8%	92%
У медијима се често могу чути дискриминишући ставови	10%	13%	77%
Закони за заштиту од дискриминације се не примењују	4%	26%	70%
Дискриминација у Србији је изузетно значајан проблем и мора да се сврста у приоритете	14%	17%	69%
Угрожавање слободе говора само је изговор да се говор мржње толерише	7%	36%	57%
Дискриминација је израженија у Србији него у западној Европи	18%	34%	48%
Закони за заштиту од дискриминације су добри	19%	36%	45%
Дискриминација јесте значајан проблем, али постоје и значајнији проблеми који треба да су приоритет за државу	31%	28%	41%
Државне институције једнако третирају све грађане, без обзира на њихову националност, веру, сексуалну оријентацију, пол, узраст, политичку припадност или било које друго лично својство	43%	35%	22%
Превише строго санкционисање говора мржње лако може да угрози слободу говора	61%	21%	18%

Слика бр. 12: Ставови о дискриминацији у Србији

Ставови новинара/ки о дискриминацији у Србији оцењивани су на основу степена сагласности са наведеним тврдњама. Веома је висок степен сагласности са тврдњом да степен заштите од дискриминације показује степен развијености друштва (93%) и да јавни радници и представници власти имају већу одговорност за дискриминаторно понашање или изјаве (92%).

Тврдња	Не слаже се	Неодлучан	Слаже се
Држава се не бави у довољној мери питањима равноправности и дискриминације	25%	19%	56%
Држава не препознаје значај проблема дискриминације у довољној мери	27%	17%	56%
У државним институцијама превладавају предрасуде према маргинализованим групама	27%	28%	45%
Недостаје политичка воља за праву борбу против дискриминације	24%	27%	49%
Постоје важнија државна питања од проблема дискриминације	26%	36%	38%
Особе које су дискриминисане не чине довољно да се њихов положај промени и побољша	36%	27%	37%

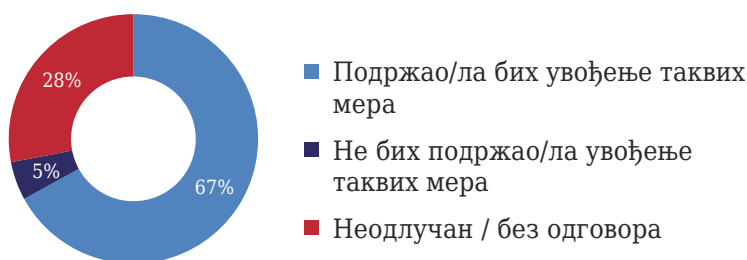
Слика бр. 13: Ставови о мерама против дискриминације

Најважније је да се у јавности промени третман дискриминације, да осуда буде јаснија и да дискриминација буде у потпуности осуђена на свим друштвеним нивоима. Сваки случај дискриминације треба да се објави и да се врши притисак јавности за промену свести у друштву. Битно је и да се изгради систем и да, поред јавне осуде, они који шире мржњу или не поштују равноправност буду осуђени и на суду. Важно је и пооштрити казне.

Из интервјуа са стејкхолдерима

Релативно велики број новинара/ки неодлучан је када су у питању мере против дискриминације. Са друге стране, већина се слаже са критички интонираним тврдњама о односу и мерама државних органа и политичких субјеката.

Слика бр. 14: Став о примени посебних мера у заштити дискриминисаних група

Већина анкетираних подржава увођење посебних мера које би обезбедиле дискриминисаним групама једнакост са већинским становништвом, а које би трајале ограничен период, колико је потребно за достизање равноправности. Против таквих мера је само пет одсто (5%) испитаних. Треба, ипак, имати у виду и да је више од четвртине анкетираних неодлучно.

Повереница има добру комуникацију са медијима, представљена је у позитивном светлу и изградила је добар имиџ у јавности. Има добру медијску подршку за сваку своју одлуку, посебно за брзе реакције у случајевима дискриминације. Важно је да повереница буде гласнија у осуди припадника елите који врше дискриминацију и крше равноправност. Снага институције се доказује на осуди дискриминатора које јавност познаје.

Са фокус групе са уредницима/цама

Анкетирани/не новинари/ке су исказали/ле висок степен неслагања са тврдњама које садрже стереотипе и предрасуде о појединим дискриминисаним групама.

Тврдња	Не слаже се	Неодлучан	Слаже се
Жена често својим понашањем провоцира насиље	96%	1%	3%
Жене нису за политику	96%	1%	3%
Мушкарци су бољи руководиоци од жена	94%	2%	4%
Треба бити опрезан према другим народима и када се показују као пријатељи	85%	8%	7%
Хомосексуализам је болест коју треба лечити	84%	7%	9%
Човек се може осећати сасвим сигурним само када живи у средини где је већина припадника његове нације	82%	10%	8%
Дискриминација није посебно значајан проблем за наше друштво	78%	10%	12%
За своју болест, оболели од ХИВ-а/СИДЕ су сами криви	75%	17%	8%
Роми су толико другачији да се просто не могу уклопити у начин живота којим живе остали грађани у Србији	74%	19%	7%
Немам ништа против Рома, али они, ипак, воле да краду	73%	18%	18%
Немам ништа против ЛГБТ особа, али нека они то буду код своје куће, а не у јавности	64%	15%	21%
Деца са сметњама у развоју не могу да се уклопе са другом децом, превелике су разлике	60%	31%	9%

Слика бр. 15: Ставови о стереотипима и предрасудама код новинара/ки

3. Новинарска пракса

Највећи број новинара/ки сматра да познаје тематику довољно и да може о томе да извештава компетентно. Ипак, веома мали број анкетираних (1%) оцењује да „веома добро“ познајете тематику равноправности и дискриминације.

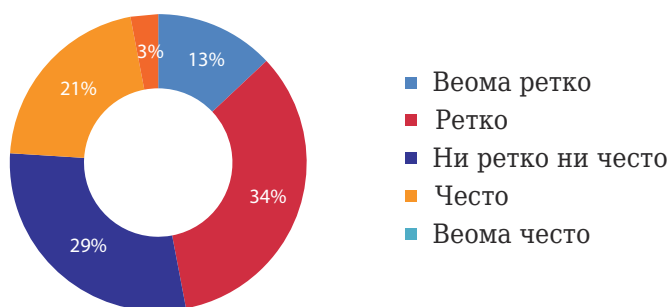
Једна четвртина новинара се критички односи према познавању ових питања. Они сматрају да о равноправности и дискриминацији знају „ни мало ни довољно“, те да због тога себе не виде као новинара/ку који/а о томе може да извештава.

Значајно је, међутим, да релативно мали број (3%) изјављује да „веома мало“ познаје тематику равноправности због тога што је то тема која их не привлачи. Десет процената (10%) испитаника изјавило је да „мало“ познаје ову тематику, али да их, упркос томе, занима.

Слика бр. 16: Познавање тематике равноправности и дискриминације

За разумевање новинарске праксе релевантно је и питање колико често анкетирани обрађују теме о дискриминацији.

Слика бр. 17: Учесталост обрађивања тема о дискриминацији

Анкетирани/не новинари/ке не обрађују често теме о дискриминацији. Тек сваки/ка четврти/та то ради „често“, а „веома често“ само три процента (3%) испитаних. Највећи број ради то „ретко“ или, чак, „веома ретко“.

Неиздиференциран однос према дискриминацији (јер се овом темом бави „ни ретко ни често“) има нешто мање од трећине анкетираних. Ако њих прикључимо скупини која то чини ретко, може се рећи да се већина није интензивније бавила темом дискриминације.

За однос новинара/ки према равноправности и дискриминацији свакако су од значаја разумевање уредника/ца за ове теме и редакцијска пракса. Уредници/це, према оцени већине анкетираних (83%), имају разумевање за теме о дискриминацији. Ипак, сваки шеснаести новинар нема разумевање свог уредника/це за ове теме. Изненађујуће је, међутим, да 10% испитаних не познаје став уредника/це о темама које се баве дискриминацијом.

У већини случајева медији имају разумевање за теме о дискриминацији, али таблоиди и таблоидне телевизије ће зажмурити над појавом дискриминације и интерпретирати је на начин који доноси већи публицитет. Постоји декларативно потпуно разумевање, али суштински је оно само делимично. У медијима је најјача струја – ако има сензације, има и вести.

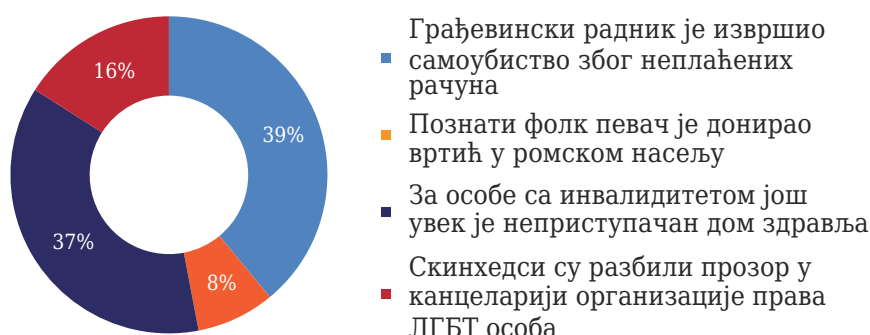
Из интервјуа са стејкхолдерима

Половина анкетираних (49%) ради у редакцијама које немају специјалисте за област равноправности и дискриминације. У великом броју редакција, због релативно малог броја новинара/ки, практикује се да „сви раде све”. Само трећина анкетираних наводи да у редакцијама постоје новинари/ке који/е се претежно баве одређеним темама, углавном друштвеним, и који су специјализовани за праћење области равноправности и дискриминације.

Новинари углавном препознају тематику равноправности и дискриминације, али је не препознају довољно. Разлог томе је што у редакцијама нема специјалиста ни за друге области, па ни за ову тематику, већ су новинари све више принуђени да извештавају и о економији, и о политици, и о здравству. Новинари препознају глобално тематику, али су ретки они који су потпуно упућени. Проблем је што ни већина редакција није довољно заинтересована за теме из ове области, јер им не доносе публицитет.

Из интервјуа са стејкхолдерима

Слика бр. 20: Избор тема

Редакцијску праксу илуструје и процена избора тема (прича) које би редакција најпре објавила. По оцени новинара/ки, највећу шансу имају две теме: једна је социјална (грађевински радник који је извршио самоубиство због неплаћених рачуна), а друга је о дискриминацији (дом здравља који је још увек неприступачан за особе са инвалидитетом).

Медији, у односу на уређивачку политику, имају различити однос према темама из области дискриминације и равноправности. Најрадије објављују вести са елементима сензације и ретко се одлучују за анализе. Новинар често није у могућности да причу отпрати до краја и она остаје недовршена и непотпуна.

Са фокус групе са новинарима/кама

ЗАКЉУЧЦИ

Међу анкетираним новинарима/кама, већина препознаје дискриминисане друштвене групе и препознаје дискриминаторне тврдње. Такође, изражавају висок степен сагласности о постојању говора мржње у Србији.

Међу анкетиранима постоји висок степен сагласности са мерама за стварање једнаких могућности за припаднике различитих маргинализованих група. Борба за равноправност угрожених група важан је циљ за добробит целог друштва, а степен заштите од дискриминације показује степен развијености друштва.

Стереотипи и предрасуде о појединим дискриминисаним групама препознају се и код новинара/ки, мада већина показује висок степен неслагања са таквим тврдњама. Позитивне трендове илуструје и податак о благој промени става о важности родно сензитивног језика за поштовање жена.

Новинари/ке сматрају да о дискриминацији извештавају компетентно, мада већина није специјализована за теме из ове области. У редакцијама су ретки специјалисти за поједине области и већина је у ситуацији да извештава о различитим темама из више области.

Анкетирани/не новинари/ке не обрађују често теме о дискриминацији. Редакције имају разумевања за теме о равноправности и дискриминацији, али у пракси предност добијају теме које доносе публицитет.

РЕПУБЛИКА
СРБИЈА

ПОВЕРЕНИК ЗА
ЗАШТИТУ
РАВНОПРАВНОСТИ

British Embassy
Belgrade

GOOD
GOVERNANCE
FUND

Reform assistance
to Serbia

Подршка реформама
у Србији

Истраживање је реализовано у оквиру пројекта „Јачање капацитета институција и организација у Србији у циљу одговарајуће примене законодавства у области људских права и борбе против дискриминације“ који се спроводи у оквиру Фонда за добру управу (Good Governance Fund – GGF) Владе Велике Британије. У оквиру треће компоненте пројекта која се односи на унапређење борбе против дискриминације у медијима спроведено је истраживање ставова представника/ца медија о дискриминацији.

Израда ове брошуре финансирана је од стране UKAid-а Владе Уједињеног Краљевства. Мишљења изнета у овој брошури не одражавају обавезно званичну политику Владе Уједињеног Краљевства.